

Reportage Hoogwater

Rivierprof woont op tijdelijk eiland in de IJssel

Het pontje dat de route over ondergelopen weg naar Fortmond vervangt. Beeld Herman Engbers

Rivierhoogleraar Frans Klijn woont op Fortmond, een door hoogwater afgesloten buurtschap langs de IJssel. 'Ik moet nog wel een waadpak kopen en misschien ook een roeibeetie voor het geval het

Wim Eikelboom 27 december 2023, 19:10

Het is het eerste serieuze hoogwater dat Frans Klijn meemaakt op de plek waar hij woont. “Het is een fantastische ervaring voor mij als rivierenwetenschapper”, zegt hij glunderend. Klijn werkt bij onderzoeksinstituut Deltares en is als professor aan de Technische Universiteit Delft gespecialiseerd in klimaatadaptie en rivieren.

Advertentie

Ad removed.

[Show details](#)

Blijf op de hoogte

Krijg een melding bij belangrijke artikelen over Algemeen nieuws.

Aan weerszijden van zijn huis op Fortmond, een buurtschap in Olst-Wijhe in Overijssel, kijkt hij uit op weilanden vol water. “De IJssel stroomt nu overal om ons heen. Dit is een situatie die eigenlijk heel normaal is en die zich eens in de vijf tot acht jaar voordoet. Er is niks aan de hand.” Zijn vrouw heeft net de kinderen naar de vaste wal gebracht. Ze waren met kerst over.

Zijdelings toestroom

Sinds de overstroomde IJssel van Fortmond een eiland heeft gemaakt, onderhoudt gemeente Olst-Wijhe een veerdienst tussen de rivierdijk en het buitendijkse buurtschap. Klijn houdt online nauwkeurig de waterstanden in de gaten van Rijkswaterstaat. “Ik

Voorpagina

Editie

Best gelezen

Zoeken

het dalen, dus dan hebben we de piek in de IJssel over twee à drie dagen ook gehad.”

Al is de IJssel een aftakking van de Rijn, toch wordt de Gelders-Overijsselse rivier niet alleen gevoed voor Vadertje Rijn. Door de aanhoudende regen van de afgelopen tijd zijn de zijriviertjes van de IJssel medeverantwoordelijk voor de huidige hoogste stand in twaalf jaar, legt Klijn uit. “Alleen al de Berkel bracht de afgelopen week 100 kubieke meter water per seconde de IJssel in. Dan heb je ook nog de Schipbeek, de Oude IJssel en het Twentekanaal. De zijdelingse toestroom is dit keer heel fors.”

Hoogwatergeul

Aan de overzijde heeft Klijn zicht op de duurste investeringen ooit om de IJssel meer ruimte te geven: de hoogwatergeul van Veessen naar Wapenveld, een aftakking om water af te voeren met een prijskaartje van 190 miljoen euro. Toeval of niet; hij stond aan de tekentafel van dit idee. “Ik herinner me nog de opdracht van Rijkswaterstaat: bedenk voor Ruimte voor de Rivier binnendijks creatieve oplossingen voor knelpunten bij extreem hoge afvoeren van de IJssel. Zo kwamen we op het ontwerp van een geul van acht kilometer die gaat mee stromen met de IJssel als de Rijn ons land binnenkomt met 16.000 kubieke meter water per seconde. Voor de vergelijking: nu bracht de Rijn op het hoogtepunt 7500 kubieke meter water binnen.”

De hoogwatergeul van Veessen is voorzien van kleppen, die pas open gaan als de rivier een meter hoger staat dan nu. Klijn zou liever zien dat de geul spontaan mee gaat stromen, net als hoogwatergeul Reevediep ten zuiden van Kampen. “Door de hoogwatergeul pas laat in te zetten, heeft Fortmond meer overlast.

Ik zou graag zien dat de kleppen worden verwijderd, zodat de rivier zelf bepaalt.”

Frans Klijn naast de overstroomde IJssel: 'Het is een fantastische ervaring voor mij als rivierenwetenschapper.' Beeld Herman Engbers

Wat Frans Klijn opvalt is dat de inwoners van Fortmond “ontzettend waterbewust” zijn. “Niemand wordt zenuwachtig. Iedereen blijft rustig en weet precies wat hem of haar te doen staat als het water stijgt. De gemeente is ook uitstekend voorbereid. Diverse mensen hebben een tractor waarmee mensen verplaatst kunnen worden als de nood aan de man komt.”

Broodnuchter

Ook Anja Janssen is broodnuchter onder de hoge waterstand van de IJssel die hen heeft afgesloten van het vasteland. Met haar man Carel woont ze in Huize Fortmond, een woning uit 1912 gebouwd op een van de hoogste plekken in het gebied. Vanuit hun raam zien

gesproken alleen de stuurhut boven de oeverwal van de IJssel uitsteekt. “In het journaal kwam Fortmond na een item over de oorlog in Gaza. Daar schaam ik me gewoon voor, want hier is nog niks aan de hand”, vertelt ze.

In 2011 stond het voor het laatst zo hoog als nu, vertelt Anja. Ze haalt een fotoboek tevoorschijn. “Voorlopig hoeven we niet naar het vasteland. We hebben nog voor zes dagen eten in huis.” Even later maakt ze met haar logeerhondje Tigo een ommetje. De jackrussellterriër dolt in het rivierwater in de ondergelopen tuin. “Hij ruikt muizen. Die maken nu holletjes in de hogere delen.” Ook de mollen zoeken het veilig hogerop. Een groot stuk gras zit vol molshopen.

Bij de steiger van het pontje wachten een paar inwoners voor een overtocht. “Ik hoef niet mee, want ik kom voor de post”, roept Dirk Jan Droogh als het bootje aanmeert op Fortmond. Hij krijgt een oranje tas aangereikt van de pontbaas. Op zijn fiets bezorgt hij de inhoud bij alle 60 adressen in de buurtschap.

Lees ook:

Waterschappen alert. Slootjes, beekjes en rivieren zitten ‘nokkie vol’

Regen, regen en nog eens regen. Afgelopen maanden viel er zoveel hemelwater, dat de waterschappen deze dagen ‘alert’ zijn.

Ochtend nieuwsbrief

Schrijf u in en ontvang iedere ochtend een overzicht met de belangrijkste stukken uit de krant.

